

OD REDAKTORA WYDAWNICTWA I SERII
„VIA ARCHEOLOGICA LODZIENSIS”

Z dużą nadzieją na pozyskanie nowych i wartościowych źródeł archeologicznych przy budowie kujawskiego odcinka autostrady A1, przystępowały do badań ratowniczych liczne ekspedycje wykopaliskowe z kilku ośrodków naukowych w Polsce. Dziś już można powiedzieć, że stworzony na przełomie XX i XXI wieku program nienotowanego dotąd w tej części kraju przedsięwzięcia konserwatorskiego, przyniósł wymierne korzyści polskiej archeologii. To czego obecnie jeszcze brakuje do pełnej realizacji tego trudnego zadania, wiąże się z możliwie szerokim i szybkim upowszechnieniem rezultatów prac terenowych, najlepiej w formie publikacji na różnych nośnikach przekazu. Bardzo wysoka ranga dokonanych odkryć, nierzadko w skali europejskiej, zachęciła do ogłoszenia drukiem w sposób wyczerpujący tylko niektóre z badanych stanowisk. Do takich niewątpliwie należą wydane w wersji anglo- i polskojęzycznej spektakularne wyniki badań na wybitnym cmentarzysku wczesnośredniowiecznym w Bodzi. Nieco inną drogą od samego początku, podobną do tej jaką m.in. zaproponował Krakowski Zespół do Badań Autostrad, poszły ściśle ze sobą współpracujące Fundacja Badań Archeologicznych Imienia Profesora Konrada Jażdżewskiego i Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi, które sukcesywnie starają się publikować stanowiska autostradowe badane w Polsce Środkowej i na Kujawach. Kolejny, siódmy już tom, jest poświęcony jednemu z największych i najważniejszych stanowisk kujawskiego odcinka, którego wielkość przebadanej powierzchni 85560 m² oraz rekordowa liczba około 7800 obiektów nieruchomych i około 200 000 źródeł ruchomych, a przede wszystkim jego wysoce złożony charakter wielokulturowy i wielookresowy stawiają bez wahania stanowisko 3 w Ludwinowie w rzędzie sztandarowych na autostradach w Polsce. Szczególną uwagę zwracają kapitalne źródła pradziejowe do badań całego neolitu, a także późnej kultury łużyckiej z jej pochodnymi kulturami grobów kloszowych i pomorskiej wraz z rozległą, wielofazową osadą kultury przeworskiej. To samo można powiedzieć o odsłoniętej na stanowisku niezwykle interesującej osadzie późnośredniowiecznej i wczesnonowożytnej z XIV–XVI wieku. Wiernie zarejestrowane i właściwie rozpoznane w jej obrębie obiekty ziemne i bogate materiały ruchome, jawią się dla archeologa i historyka jako dokładnie spisany inwentarz ówczesnej wsi. Jest on tym cenniejszy, że pokazuje w rzeczywistości obraz wsi zaginionej w źródłach pisanych, gdyż dzisiejsze Ludwinowo, jak o tym pisze w swoim opracowaniu dr A. Nierychlewska, pojawia się dopiero w ciągu XIX wieku. Nie sposób jednak w tym miejscu podawać dalsze szczegóły, zachęcając jedynie do uważnego zapoznania się z pełnym dorobkiem długiej listy autorów, którym trzeba szczerze pogratulować zespołowo odniesionego sukcesu. Słowa szczególnego uznania należą się przy tym mgr. Ireneuszowi Marchelakowi, na co dzień kustoszowi zbiorów działu epoki brązu i wczesnej epoki żelaza Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi oraz kierownikowi ekspedycji w Ludwinowie, a zarazem autorowi większości opracowanych tutaj tematów. Przeprowadzone pod jego nadzorem prace wykopaliskowe w ciągu siedmiu sezonów, w latach 2000, 2004–2009, we współpracy z grupą kilkunastu młodych archeologów i dokumentalistów, nie zapominając o zatrudnionych w tym czasie kilkudziesięciu pracownikach fizycznych, przyniosły trwale wpisując się w dorobek kujawskiej i polskiej archeologii obfity plon. Warto zauważyć i podkreślić, że mimo ustawicznego wyścigu z koniecznym tempem prac przy budowie autostrady, zadbali oni podczas wykopalisk o wysoki poziom metodyczny eksploracji na stanowisku, nie rezygnując

z pobierania setek prób do cennych analiz przyrodniczych, których wyniki istotnie wzbogacają w tym tomie opracowania archeologów. Ten szczegół wystawia dobre świadectwo pozostałym organizatorom, a zwłaszcza każdorazowo zabiegającym o rzetelny charakter badań archeologicznych przy tego rodzaju inwestycjach Fundacji i Muzeum.

Prof. zw. dr hab. Ryszard Grygiel

Redaktor Wydawnictw Fundacji
Badań Archeologicznych Imienia
Profesora Konrada Jażdżewskiego